

Verokeskustelu hukassa: Mikä verotuksessa on tärkeää?

Martti Nyberg

Yhteenveto

Suomessa käy kiivaana verokeskustelu, josta ainakin kaksi kyseenalaista seikkaa pistää selvästi esiin.

Ajatus siitä, että veroasteiden laskeminen johtaa aina pienempään verokertymään, tuntuu olevan tiukassa ilman vakuuttavaa empiiristä evidenssiä. Jo pitkään olemme olleet tilanteessa, jossa veroasteen lasku ei ole pienentänyt verokertymää. Päinvastoin: useissa tapauksissa veroasteiden laskeminen on johtanut verotulojen kasvuun. Tästä huolimatta edelleen luullaan, että toisien verojen laskua joudutaan kompensoimaan toisien korotuksilla.

Tästä päästään verokeskustelun toiseen kyseenalaiseen kohtaan eli ansiotuloveroasteen ja pääomatuloveroasteen käsittelyyn yhdessä.

Kun on päätetty, että lasketaan ansiotuloveroja, niin jotkut tahot liittävät keskusteluun pääomatuloveron nostamisen. Tällöin ilmeisesti oletetaan, että ansiotuloveron lasku johtaa verotulojen laskuun, jota yritetään kompensoida korkeammalla pääomatuloverolla, jonka oletetaan johtavan verotulojen kasvuun. Siitä, että vaikutukset kummankin osalta voivat yhtä hyvin olla juuri päinvastaiset, ei näytetä pidettävän suurempaa meteliä.

Keskeinen ongelma ajankohtaisessa verokeskustelussa on juuri ansiotuloverojen ja pääomatuloveron vertaaminen keskenään. Tämä ei kuitenkaan ole kovin mielekäästä. Pääomatuloja ansaitaan rahasta, josta on pääsääntöisesti jo maksettu joko yhteisöveroa tai ansiotuloveroa. Esimerkiksi listatun yhtiön omistaja maksaa osinkona jaetusta voitosta yhteensä veroa yli 40 prosenttia eikä suinkaan 28 prosenttia, kuten usein väitetään. Yli 40 prosenttiin päästään, kun lasketaan yhteen yhteisövero ja pääomaverotulovero.

Mikäli halutaan nopeasti vaikuttaa talouden tilaan, tulisi pääomatuloveroa voimakkaasti alentaa. Työllisyyden parantaminen, uusien yritysten lisääminen, yrittäjäriskin ottamisen kannustaminen sekä investointien ja säästämisen kasvattaminen ovat kaikki asioita, joiden tukemisessa helpoin ja halvin yksittäinen ratkaisu on pääomatuloveron laskeminen.

Ylipäänsä olisi siirrettävä verotuksen painopistettä pois tuottavasta toiminnasta eli työstä, investoinneista ja säästämisestä enemmän kulutuksen suuntaan. Ihmisiä pitäisi verottaa sen mukaan, minkä he ottavat pois taloudesta, ei sen mukaan, kuinka paljon he panostavat siihen.

Verokeskusteluun Suomessa liittyy perustavaa laatua oleva virheajatus siitä, että veroasteiden laskeminen johtaa aina pienempään verokertymään

Veroastetta ei ole järkevää nostaa, mikäli noston seurauksena verotulot pienenevät

Mitä verotukselle tulisi tehdä?

Suomen hallituksen työkalupakissa ovat poliittikkavälineet vähentyneet. Raha- ja valuuttakurssipolitiikan siirryttyä unionille veropolitiikka on jäänyt kansallisiin käsiin. Onneksi se tarjoaa yhä paljon liikkumavaraa ja mahdollisuuksia kansalliselle päätöksenteolle.

Verokeskustelu käy Suomessa kiivaana. Valitettavasti keskusteluun liittyy perustavaa laatua oleva virhe. Tämä virhe on ajatus siitä, että veroasteiden laskeminen johtaa aina pienempään verokertymään. Näin ei kuitenkaan ole asianlaita Suomessa eikä muissakaan Länsi-Euroopan maissa. Jo pitkään olemme olleet tilanteessa, jossa veroasteen lasku ei ole pienentänyt verokertymää. Päinvastoin: joissain tapauksissa veroasteiden laskeminen on johtanut verotulojen kasvuun.

Tällä hetkellä Suomessa pohditaan joidenkin verojen nostamista ja toisten alentamista. Ennen kuin nostetaan tai lasketaan veroja, on syytä selvittää, kummalla puolella verotulot maksimoivaa pistettä eri tuloverolajeissa ollaan. Kun lisäksi otamme huomioon verotuksen taloudellista kasvua rajoittavat vaikutukset, on järkevää noudattaa seuraavaa ohjenuora: veroastetta ei ole järkevää nostaa, mikäli noston seurauksena verotulot pienenevät. Käänteisesti: verojen laskeminen on järkevää, mikäli niiden laskeminen johtaa entistä suurempiin verokertymiin.

On perusteltua väittää, että kaikkien yhteiskuntaideologioiden mukaan verot voidaan nostaa jollekin maltilliselle tasolle, joka sekin rajoittaa taloudellista kasvua, mutta ei ratkaisevasti. Tätä perustellaan aivan oikeutetusti tulontasauksella ja niin tehdään kaikissa länsimaissa. Tällainen järjestelmä ei tähtää kokonaistuotannon maksimointiin, se kaventaa tuloeroja tehokkaasti ja sillä on syystäkin lähes kaikkien kansanosien vankkumaton kannatus.

Ongelmia syntyykin vasta kun tulontasauksesta tulee ensisijainen päämäärä. Äärimmillen viety tulontasaus johtaa verotuksen osalta voimakkaasti kasvua rajoittavaan tilanteeseen, missä verotus nostetaan tasolle, josta sen kiristäminen johtaisi verotulojen vähenemiseen. Näin mittavalla tulontasauksella on jo paljon vastustajia, eikä ainakaan Suomessa ole haluttu

niin tehdä. Kukaan meillä tuskin esittäisi, että verotulot maksimoiva piste tulisi ylittää eli yleistä jakovaraa vähentää sen nimissä, että tuloeroja saadaan edelleen kavennettua.

Totuus kuitenkin on, että vastoin halujamme ja ennakkosuunnitelmiamme olemme Suomessa tiettyjen verojen osalta näin menetelleet. Hyvällä syyllä saamme kiittää meillä tehtyjä ennakkoluulottomia veroratkaisuja, joiden avulla olemme päässeet verotulot maksimoivan pisteen väärältä puolelta sen oikealle puolelle. Tulvaisuudessa voidaan tehdä lisää samanlaisia myönteisiä veroratkaisuja. Ne ovat lisäksi helppoja toteuttaa, koska niissä kumpikin osapuoli, niin veronmaksajat kuin veronkerääjätkin, on voittaja.

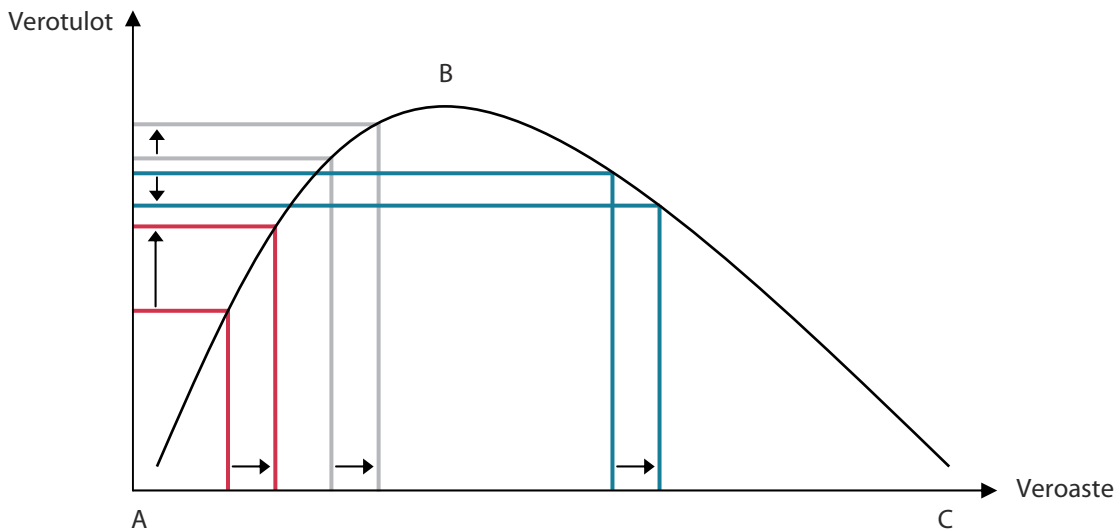
Lafferin käyrä verotuksessa

Kansantaloustieteessä verotukseen liitetään usein Lafferin käyrä. Tällöin ajatellaan, että veronalennukset voivat tietyissä, joskin harvinaisissa, olosuhteissa johtaa kasvaviin verotuloihin. Miten tämä on mahdollista?

Kuviosta 1 nähdään, että veroasteen ollessa nolla prosenttia ei verotuloja synny lainkaan. Ollaan pisteessä A. Niin ikään, jos veroaste on sata prosenttia, ei veroja onnistuta keräämään lainkaan, sillä kukaan ei tällöin tekisi töitä. Tätä kuvaa piste C. Näiden ääripäiden välissä on piste B, jossa verotulot maksimoituvat. Katsotaan tarkemmin miten Lafferin käyrä toimii.

Punaiset viivat osoittavat, miten verotulot kasvavat, kun veroja korotetaan veroasteiden ollessa matalia. Verotulot kasvavat huomattavasti, sillä veroasteet ovat vielä hyväksyttävällä tasolla, eivätkä ihmiset tai yritykset muuta käyttäytymistään veronkorotuksen takia. Tämän johdosta talouden suorituskyky ei oleellisesti heikkene. Harmaat viivat näyttävät tilanteen, kun veroja nostetaan tasolla, missä veroasteet ovat alun perin verraten korkeat. Veronkorotuksilla on edelleen positiivinen vaikutus verotuloihin, mutta se on jo hyvin pieni, sillä ihmiset ja yritykset muuttavat käyttäytymistään. Tämä tarkoittaa myös sitä, että valtio heikentää talouden suorituskykyä voimakkaasti verraten pienen verotulolisän saavuttamiseksi. Vihreät viivat kuvaavat tilannetta, missä veroasteet ovat niin korkealla,

Kuvio 1 Lafferin käyrä paljastaa verotulot maksimoivan pisteen

että verojen kiristäminen itse asiassa vähentää verotuloja. Tämä johtuu siitä, että ihmisten ja yritysten kannustin toimia verojen maksua vähentävällä tavalla on noussut liian korkeaksi.

Tärkein tehtävä veronalennusten tai korotusten fiskaalisia vaikutuksia arvioitaessa on selvittää, millä puolella pistettä B kunkin verolajin osalta ollaan. Palkansaajien ansiotuloverolla, yrityksen tuloverolla ja pääomatuloverolla on kaikilla omat Lafferin käyränsä ja kaikilla omat veroasteensa, jotka maksimoivat verokertymän. Ne myös muuttuvat ajassa, sillä ihmiset ja yritykset muuttavat käyttäytymistään reagoimalla sen hetkiseen taloudelliseen ympäristöön. Verokertymän maksimointi ei missään nimessä ole suotavaa sen talouden kehitystä kurjistavan vaikutuksen johdosta, eikä siihen kuten jo aiemmin mainittiin mikään talousideologia tähtääkään. Joskus on näihin tilanteisiin ilmeisesti jouduttu vahingossa, kun ymmärrystä veronkorotusten ja veronalennusten aiheuttamista ihmisten ja yritysten käyttäytymismuutoksista ei ole ollut riittävästi.

Bruttoveroasteen ja kokonaisverokertymän kehitys

Otetaan ensin lyhyt silmäys kokonaiskuvaan. Kuvio 2 nähdään, että verojen ja pakollisten sosiaaliturvamaksujen osuus bruttokansan-

tuotteesta on laskenut selvästi vuodesta 1994. Tästä huolimatta julkisen sektorin keräämät kokonaisverotulot ovat samaan aikaan lähes kaksinkertaistuneet. Järkevillä toimenpiteillä on veroasteita onnistuttu laskemaan, ja toimitella kansalaiset ovat kiittäneet vastuusta lisäämällä omaa taloudellista aktiviteettiaan. Seuraavassa tarkastellaan erikseen eri verolajeissa tapahtunutta kehitystä.

Yrityksen tulovero eli yhteisövero

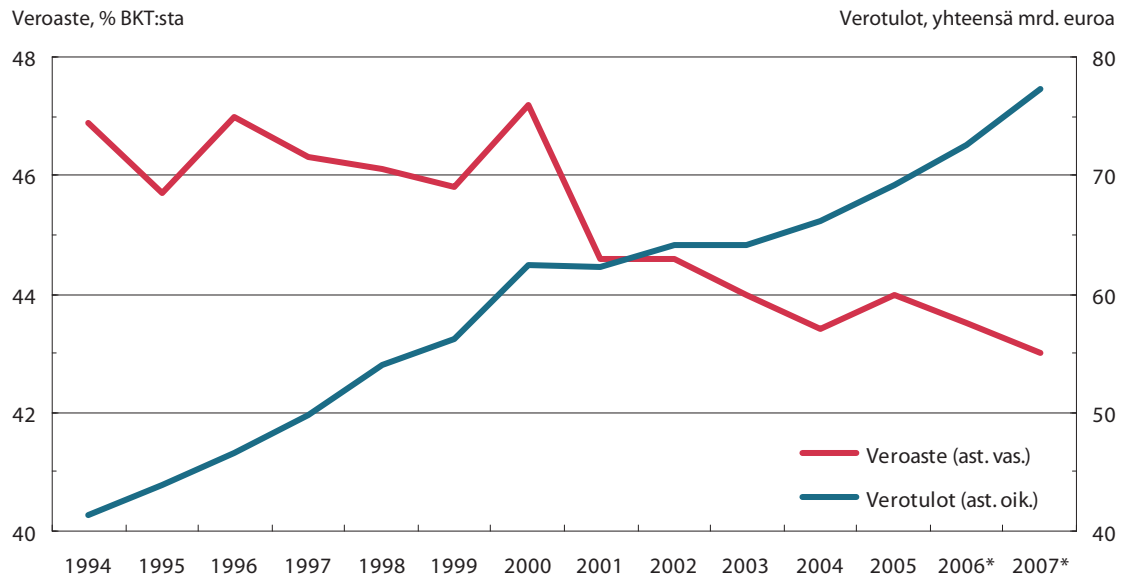
Yhteisöveron kohdalla oltiin Suomessa vielä 1980-luvulla selvästi kuvion 1 verotulot maksimoivan pisteen B oikealla puolella lähempänä pistettä C. Kuvio 3 nähdään, kuinka yrityksen tulovero oli asetettu niin korkealle tasolle, ettei yritysten kannattanut maksaa veroja lainkaan. Myös osinkojen kaksinkertainen verotus ohjasi yritysten omistajien käyttäytymistä suuntaan, mikä ei suosinut voittojen näyttämistä. Kun yrityksen tulovero laskettiin 25 prosenttiin ja samalla luovuttiin osinkojen kahdenkertaisesta verotuksesta 1990-luvun alkupuolella, siirryttiin kuviossa 1 esitetyn Lafferin käyrän verot maksimoivan pisteen B vasemmalle puolelle, ja verotulot lähes kymmenkertaistuivat. Tämä johtui siitä, että verot asettuivat yritysten näkökulmasta hyväksyttävälle tasolle, ja ne muuttivat käyttäytymistään verojen maksua suosivaan suuntaan.

Kaikilla verolajeilla on omat veroasteensa, jotka maksimoivat verokertymän

1980-luvulla yrityksen tulovero oli asetettu niin korkealle tasolle, ettei yritysten kannattanut maksaa veroja lainkaan

Kun yrityksen tulovero laskettiin 25 prosenttiin ja samalla luovuttiin osinkojen kahdenkertaisesta verotuksesta 1990-luvun alkupuolella, verotulot lähes kymmenkertaistuivat

Kuvio 2 Kokonaisveroasteen lasku ei ole johtanut verotulojen vähenemiseen

Lähde: Tilastokeskus.

Olimmeko sitten Lafferin käyrän väärällä puolella tietoisesti vai tiedostamatta, on sekin hyvä kysymys. Kuvion 3 alkupään kaltainen tilanne vain parikymmentä vuotta sitten tuntuu tietenkin nykypäivästä katsottuna aivan hassulta. Yritysvastainen ilmapiiri oli kuitenkin vielä tällöin varsin kärkeä ja voimissaan ja etenkin yritysten tekemiin voittoihin suhtauduttiin negatiivisesti. Vastaus kysymykseen lieneekin, että tietoisesti ja tiedostamatta. Tietoisesti siinä mielessä, ettei haluttu yritysten tekevän voittoja mutta tiedostamatta siinä mielessä, että ei ymmärretty tämän vähentävän valtion verotuloja.

Joitain lukijoita voi kiinnostaa, miten näissä olosuhteissa yritysten innovatiiviset omistajat ja johtajat sitten toimivat. Lyhyesti kuvattuna he harjoittivat ydin- ja rahoitusbisneksen lisäksi kiinteistöbisnestä. Tehtiin keinotekoisesti nollatulot, työnnettiin rahat kiinteistöihin, joiden arvoilla oli tapana nousta, ja myytiin ne verovapaasti tietyn ajan kuluttua. Kun yrityksen tuloveroaste laskettiin 25 prosenttiin 1993 eikä osinkoja enää verotettu kahteen kertaan, ei edellä kuvattuun toimintaan ollut enää tarvetta ja voittoja oli kannustavaa näyttää. Tämä käyttäytymismuutos näkyy selvästi kuviossa 3 yhteisöverokertymän räjähdysmäisenä kasvuna.

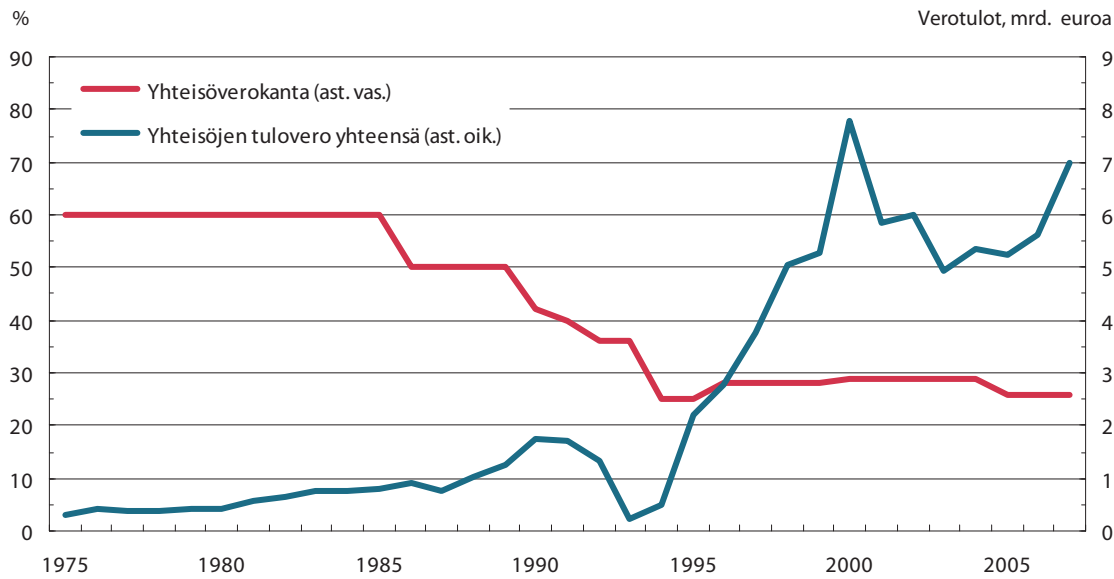
Verot asettuivat yritysten näkökulmasta hyväksyttävälle tasolle, ja ne muuttivat käyttäytymistään verojen maksua suosi-vaan suuntaan

Ansiotulovero

Valtion keräämä ansiotulovero Suomessa ja lähes kaikissa muissa länsimaissa on progressiivinen. Kuten jo aiemmin on todettu, se kaventaa voimakkaasti tuloeroja ja sitä kannattavat useimmat kansalaiset. Vaikka sillä on taloudellista kasvua rajoittavia vaikutuksia, ei länsimaissa syystä tai toisesta ole haluttu siirtää tulontasausta kokonaan verotuksen ulkopuolelle. Jos valtion ansiotuloverojen osalta oltaisiin Lafferin käyrän pisteessä B, valtio keräisi ansiotuloverolla maksimaalisen verotuoton huolimatta sen taloudelle aiheuttamasta haitasta. Toisin sanoen verotus olisi nostettu tasolle, josta sen kiristäminen johtaisi verotulojen alenemiseen. Tällaista ei kannata enää monikaan eikä kukaan esittäisi, että verotulot maksimoiva piste tulisi ylittää eli yleistä jakovaraa vähentää sen nimissä, että tuloeroja saadaan edelleen kavennettua.

Kun katsomme kuviota 4, näemme, että veronalennuksista huolimatta, kotitalouksien tuloverokertymä on jatkuvasti noussut. Onko mahdollista, että tarkoittamattamme olisimme joutuneet tilanteeseen, missä ainakin joidenkin tulo luokkien tuloveroprosentit valtion ansiotuloveron osalta olisivat kuvion 1 B pisteen

Kuvio 3 Yhteisöveron radikaali alentaminen johti verokertymän voimakkaaseen nousuun

Veronalennuksista huolimatta kotitalouksien tuloverokertymä on jatkuvasti noussut

oikealla puolella? Kleven ja Kreiner päätyvät 2006 viidentoista Euroopan maan mikrodataa käyttäen tulokseen, että Suomessa kolmen ylimmän tulodesiilin kohdalla olisi juuri näin eli tuloveroasteet näiden osalta olisivat ylittäneet Lafferin käyrän maksimin. Holmlund ja Söderström päätyivät 2007 Ruotsissa tulokseen, että 5 prosentin lasku ylimmissä marginaaliveroissa johtaa verokertymän lisääntymiseen. Tämäkin tulos viittaa siihen, että silloin ollaan Lafferin käyrällä sijaitsevan verotulot maksimoivan pisteen oikealla puolella.

Kun otetaan huomioon, että kolmekymmentä prosenttia eniten tienaavista maksaa kolme neljäsosaa koko valtion ansiotuloverosta, niin olisi selvittämisen arvoista, ovatko heidän tuloveroasteensa todellakin Lafferin käyrän maksimin oikealla puolella. Tämä nimittäin tarkoittaisi, että laskemalla näiden henkilöiden tuloveroprosentteja heidän käytettävissä olevat tulonsa tietenkään kasvaisivat, mutta myös valtio keräisi enemmän verotuloja, ja matalammat verot puolestaan rajoittaisivat vähemmän talouden kasvua. Toisin sanoen kaikkien osapuolten tila paranisi ilman että kenenkään huononisi. Tällaiset ns. Pareto -parannukset ovat harvinaisia kansantaloustieteessä. Yrityksen tuloveron raju pudottaminen 1990-luvun

alussa lienee yksi tällainen menestystarina. Siinä voittivat selvästi sekä veromaksajat että veronkerääjät.

Kasvatvat yhteisöverotulot omalta osaltaan myös mahdollistivat kuviossa 4 esitetyt leikkaukset palkansaajien tuloveroprosenteissa, jotka nekin puolestaan kasvattivat verokertymiä. Tämä johtuu valtiovarainministeriön perinteisestä ja useasti kai hyväksikin koetusta ”kamaralistisesta” traditiosta. Tällä tarkoitan sitä, että ilman yhteisöverokertymän kasvua ei olisi uskallettu laskea palkansaajien tuloveroprosentteja siinä mitassa kuin tehtiin.

Pääomatulovero

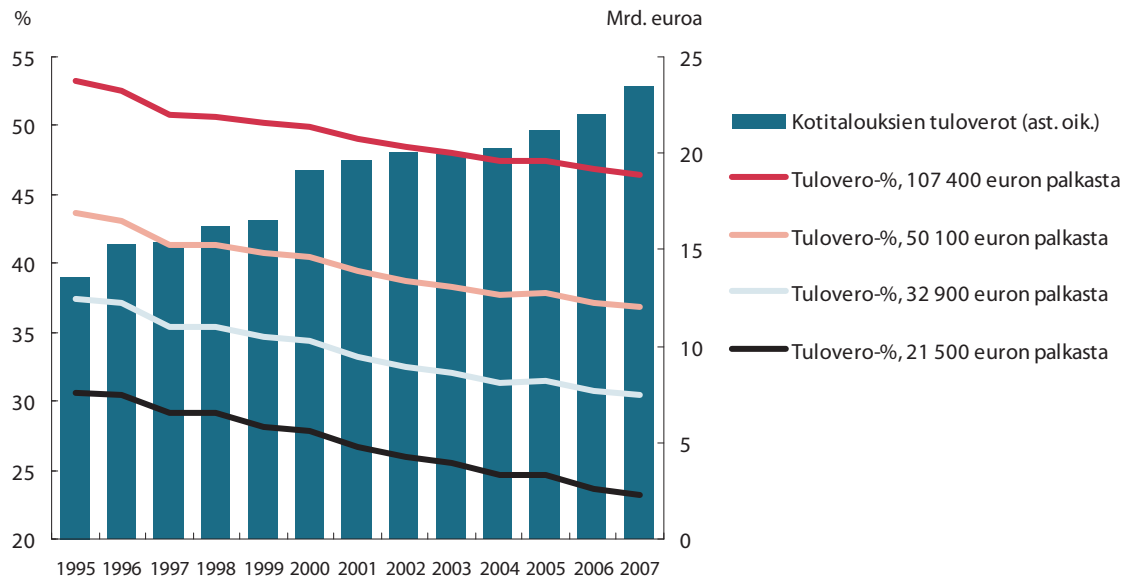
Pääomatuloveroa kerättiin vuoden 2006 verotuksessa lähes 2 miljardia euroa kokonaisverokertymän ollessa 73 miljardia. Näistä yli puolet vuonna 2006 tuli luovutusvoitoista. Pääomatuloveron merkitys ei siis ole niinkään fiskaalinen, mutta se oikeutetustikin aiheuttaa intohimoja puolesta ja vastaan.

Kansantaloustieteellisessä mielessä pääomatulovero on haitallinen, koska se kohdistuu säästämiseen ja sillä on negatiivinen vaikutus taloudelliseen kasvuun erityisesti pitkällä

Pääomatulovero on haitallinen, koska se kohdistuu säästämiseen ja sillä on negatiivinen vaikutus taloudelliseen kasvuun

Yhdestä eurosta tulee 10 prosentin korkotasolla 17.45 euroa kolmessakymmenessä vuodessa. Jos pääomatulovero on 50 prosenttia, päädytään samassa ajassa 4.32 euroon

Kuvio 4 Vaikka palkansaajien tuloveroprosentit ovat laskeneet, tuloverokertymä on kasvanut

Lähteet: Veronmaksajien keskusliitto ja Tilastokeskus.

aikavälillä. Intuitio tämän tuloksen takana on seuraava.

Muistettakoon, että tehokas verojärjestelmä aiheuttaa mahdollisimman vähän muutoksia ihmisten käyttäytymisessä. Iso vero omenoille ja pieni appelsiineille vähentäisi voimakkaasti omenoiden kysyntää. Kummallekin asetettu matala vero taas ei aiheuttaisi mitään siirtymää niiden välillä. Kuvataan tämän päivän kulutusta omenoilla ja kulutusta kymmenen vuoden kuluttua appelsiineilla. Jos luovut omenasta tänään, saat kymmenen vuoden kuluttua tilalle tietyn määrän appelsiineja, joiden määrä riippuu korosta, jonka saat säästämällesi rahalle (eli syömättä jättämällesi omenalle). 10 prosentin korkotasolla nyt säästetty euro on 2.60 euroa kymmenessä vuodessa. Jos korkotuloa verotetaan 50 prosenttia, päädytään 1.63 euroon. Pääomatuloverolla on suuri vaikutus siihen, kuinka paljon sinulla on rahaa kymmenen vuoden kuluttua, ja siihen miten halukas olet vaihtamaan tämän päivän omenoita tulevaisuuden appelsiineihin. Ajan mukaan tämä ero kasvaa vielä selvästi koronkoron takia. Yhdestä eurosta tulee 10 prosentin korkotasolla 17.45 euroa kolmessakymmenessä

vuodessa. Jos pääomatulovero on 50 prosenttia, päädytään samassa ajassa 4.32 euroon. Koska verojärjestelmän ei ole järkevää antaa vaikuttaa suhteellisiin hintoihin, ei voi olla järkevää tukeutua välineeseen, joka aiheuttaa ajan mukana alati kasvavia vääristymiä.

Pääomatulovero vaikuttaa vahingollisesti resurssien kohdentumiseen eikä tue ihmisen ja yritysten taloudellisesti järkevää käyttäytymistä. Lisäksi se on monessakin mielessä kahdenkertaista verotusta, jota tulisi välttää kaikissa hyvissä verojärjestelmissä. Yrityksen näkökulmasta pääomatulovero tarkoittaa, että listattu yritys maksaa ensin yrityksen tuloveroa voitoistaan ja omistaja osinkojen muodossa toiseen kertaan pääomatuloveroa. Listaamattomille yrityksille on jätetty tiettyyn rajaan asti mahdollisuus jakaa osinkoja osasta omia vapaita pääomia ilman kahdenkertaista verotusta. Palkansaajan näkökulmasta hän maksaa ensin ansiotuloveroa palkastaan ja säästää siitä osan. Jos hänen säästöjensä arvo kasvaa, maksaa hän siitä pääomatuloveroa.

Ansiotulojen muuttamisesta pääomatuloiksi puhutaan aina välillä, mutta se ei joitakin

Ansiotulojen muuttamisesta pääomatuloiksi puhutaan aina välillä, mutta se ei joitakin harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta ole tekijälleen kannattavaa

harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta ole käytännössä mahdollista tai ainakaan teki-jälleen kannattavaa, sillä mahdollisuuden hyödyntäminen edellyttää huomattavien pääomien kasaamista yritykseen. Kun vain alle 10 prosenttia omista vapaista pääomista on jakokelpoista, on yritykseen kerättävä koh-tuuton määrä nettovarallisuutta, mikäli ainoa syy keräämiseen on ansiotulojen muuttaminen pääomatuloiksi. Tästä nettovarallisuudesta on tietenkin maksettu 26 prosenttia yrityksen tulo-veroa. Joskus ajatellaan, että varakkaat voivat laittaa itse omat vapaat pääomat yritykseen, mutta ei kukaan sellaisia varoja, joista verot on jo maksettu, työnnä takaisin yritykseen sen varjolla, että voi tulevista voitoista maksaa verovapaita osinkoja. Listatun yhtiön omistaja puolestaan maksaa osinkona jaetusta voitosta yhteensä veroa yli 40 prosenttia, ensin yhteis-överoa, sitten pääomatuloveroa.

Pääomatuloveron vertaaminen ansiotulove-roon tai yhteisöveroon on siis kaiken kaikki-aan epäloogista, kun pääomatuloja ansaitaan yleensä sellaisesta rahasta, mistä on jo maksettu joko ansiotuloveroa tai yhteisöveroa. Tehdään kuitenkin niin. Joskus esitetään, että ansiotulo-vero- ja pääomatuloveroprosentteja tulisi saada lähemmäksi toisiaan. Alle kolmekymmentätu-hatta euroa vuodessa ansaitsevilla runsaalla kahdella ja puolella miljoonalla palkansaa-jalla ansiotuloveroprosentit ovat nytkin alle pääomatuloveroprosentin, joka on 28. Niillä miljoonalla, jotka ansaitsevat yli kolmekym-mentätuhatta euroa vuodessa ne ovat nollassa kahteenkymmeneen prosenttiin korkeammalla tasolla. Näitä veroasteita alentamalla päästään lähemmäksi nykyistä pääomatuloveroastetta, ja mikäli ne olisivat verotulon maksimoivan pisteen väärällä puolella, valtion verotulot kasvaisivat samalla. Jos taas pääomatuloveroa nostetaan kuilun pienentämiseksi, suomalaisten henkilöiden ja yritysten pääomat suun-taavat edelleen kasvavassa määrin rajojemme ulkopuolelle. Ei pitäisi olla vaikeaa päättää, kummalla tavalla on järkevämpi kaventaa tätä eroa.

Vaikka ansiotulovero- ja pääomatuloveropro-senttien keskinäisessä vertaamisessa ei ole pää-tä eikä häntää, löytyy pääomatuloverotuksesta itsestään ratkaisu moniin talouden ja verotuk-sen ongelmiin. Työllisyyden parantaminen,

uusien yritysten lisääminen, yrittäjäriskin ottamisen kannustaminen sekä investointien ja säästämisen kasvattaminen ovat kaikki asi-oita, joiden tukemisessa helpoin ja halvin yksittäinen ratkaisu on pääomatuloverosta luopuminen tai sen laskeminen.

Missä pisteessä sitten olemme pääomatulove-ron kohdalla Lafferin käyrällä? Se taas riippuu muiden maiden senhetkisistä pääomaveroa-asteista ja siitä onko kysymyksessä oleva hen-kilö samalla yrityksen omistaja vai ei. Selvää kuitenkin lienee, että jos pääomatuloveroa ei olisi lainkaan tai se olisi selvästi nykyistä alemmalla tasolla, ei yksityisten henkilöiden ja yritysten pääomia olisi virrannut pois Suomes-ta, ja Suomi olisi kaikin puolin rikkaampi maa. Tämä johtuu siitä, että pääomaverotus hidastaa varallisuuden kertymistä, ja kuten tiedetään varallisuus luo varallisuutta. Pääomatulovero-jen kerääjän eli valtion onkin oltava aikalailta taitava ”yksilö”, mikäli hän pystyy allokoiman keräämänsä varat uudelleen yhteiskuntaan paremmin kuin esimerkiksi joku merkittävän keksinnön, tuotteen ja yrityksen luonut henki-lö, jonka yritysmyyntin tuloksena verottaja on rahansa saanut.

Veropoliittisia suosituksia

Ensimmäiseksi on selvitettävä, ollaanko joi-denkin verojen kohdalla Lafferin käyrällä verotulot maksimoivan pisteen väärällä puo-lella. Näissä tapauksissa veropäätökset ovat helppoja, sillä veronalennuksilla on kaikkien talousoppisuuntien ja yhteiskuntaluokkien tuki. Tällainen tilanne oli 1990-luvun alussa yhteisöverotuksen kohdalla ja on ollut ja saat-taa olla vieläkin palkkaverotuksen kohdalla ylempien marginaaliverojen osalta. Näitä mar-ginaaleja kannattaa laskea niin kauan kunnes niistä saatava verokertymä alkaa laskea. Vasta sen jälkeen on mielekäästä puhua tulontasauk-seen tai talouskasvua tukevaan verotukseen liittyvistä asioista, koska eihän kukaan halua pienentää sitä jakovaraa, josta tuloja siirretään rikkailta köyhille.

Toiseksi on selvitettävä, minkälaisia taloude-lista kasvua rajoittavia tilanteita on verotuksen avulla korjattavissa. Korkeat marginaalive-roasteet ansiotuloverotuksessa johtavat työn

Pääomatulove-ron vertaaminen ansiotuloveroon on epäloogista

Selvää lienee, että jos pää-omatuloveroa ei olisi, Suomi olisi kaikin puolin rikkaampi maa. Tämä johtuu sii-tä, että pääoma-verotus hidastaa varallisuuden kertymistä

Ensimmäiseksi on selvitettävä, ollaanko joiden-kin verojen koh-dalla verotulot maksimoivan pisteen väärällä puolella

Toiseksi on selvitettävä, minkälaisia taloudellista kasvua rajoittavia tilanteita on verotuksen avulla korjattavissa

tarjonnan kannalta negatiiviseen kehitykseen, josta seuraavat matalat verokertymät ja heikko taloudellinen kasvu. Lisäksi on puututtava verotukseen, joka johtaa toimintaan, missä resurssit eivät allokoitu taloudellisten vaan verotuksellisten syiden johdosta. Yksi selvä tällainen esimerkki on osinkojen kahdenkertainen verotus. Pääomatuloverolla on joka tapauksessa niin paljon negatiivisia vaikutuksia talouteen, että poistamalla se päädyttäisiin varmuudella korkeampiin verokertymiin muiden verojen osalta, ja kokonaisverokertymä kasvaisi.

Ylipäänsä olisi siirrettävä verotuksen painopistettä pois tuottavasta toiminnasta eli työstä, investoinneista ja säästämisestä enemmän kulutuksen suuntaan. Ihmisiä pitäisi verottaa sen mukaan, minkä he ottavat pois taloudesta, ei sen mukaan, minkä he laittavat siihen sisään.

Lähteet

Auerbach, Alan & Hassett, Kevin (2005): Toward Fundamental Tax Reform, AEI Press, Washington, D.C.

Chamley, Christophe (1986): Optimal Taxation of Capital Income in General Equilibrium with Infinite Lives, *Econometrica* 54 (3), 607-622.

Holmlund, Bertil & Söderström, Martin (2007): Estimating Income Responses to Tax Changes: A Dynamic Panel Data Approach, Working Paper 2007:25, Department of Economics, Uppsala University.

Judd, Kenneth (1985): Redistributive Taxation in a Simple Perfect Foresight Model, *Journal of Public Economics* 28 (1), 59-83.

Kleven, Henrik Jacobsen & Kreiner, Claus Thustrup (2006): The Marginal Cost of Public Funds: Hours of Work versus Labor Force Participation, Discussion Paper series No. 5594, Centre for Economic Policy Research.

Elinkeinoelämän Valtuuskunta

EVA on suomalaisen elinkeinoelämän rahoittama toimija, jonka tavoitteena on edistää suomalaisen yhteiskunnan pitkän aikavälin menestystä. EVA on Suomen merkittävin kohtaamispaikka ja verkosto elinkeinoelämän ja yhteiskunnan vaikuttajille. EVAlla on myös keskustelijan, haastajan ja unilukkarin rooli suomalaisessa yhteiskunnassa. Ns. think tankille tyypillisesti EVAn tunnusmerkkinä on analyttisyys ja tarvittaessa provokatiivisuuskin.

Vuonna 1974 perustettu EVA eroaa useimmista muista elinkeinoelämän järjestöistä siinä, että se ei ole varsinainen etujärjestö. EVA rohkaisee myös elinkeinoelämää katsomaan peiliin, kun se on tarpeen.

EVA selvittää ja arvioi yrityksille ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle tärkeitä kehityssuuntia. Rajut ja nopeat kansainväliset muutokset asettavat koko yhteiskunnalle ja yritysten toiminnalle painavia vaatimuksia. EVAn tavoitteena on ajankohtaisen tiedon tuottaminen vallitsevista ilmiöistä sekä tuoreiden näkökulmien saattaminen yleiseen yhteiskunnalliseen keskusteluun. Suomen rooli kansainvälisessä toimintaympäristössä ja suomalaisten hyvinvoinnin ja kilpailukykyyn kehittäminen ovat keskeisiä kysymyksiä EVAn toiminnassa. Elinkeinoelämän omassa piirissä EVA pyrkii aikaansaamaan jatkuvaa keskustelua yritysten muutostarpeista.

Lisätietoja: www.eva.fi

Elinkeinoelämän Valtuuskunta EVAn julkaisemat EVA analyysit ottavat kantaa ajankohtaisiin kysymyksiin ja tarjoavat toimenpide-ehdotuksia. Analyysien kirjoittajat vastaavat esitetyistä mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta EVAn kantaa.

Analyysit ovat ladattavissa EVAn kotisivuilta www.eva.fi. Painetun analyysin voi tilata osoitteesta analyysit@eva.fi, postitse osoitteesta EVA, Yrjönkatu 13 A, 00120 Helsinki tai soittamalla 09-686 92035.